

לקראת שבת

יעונים וביאורים בפרשת השבוע

שנה ט / גליון שבע
עריש"ק פרשת וירא ה'תשע"ג

חייב בני נח במצוות הצדקה

האם רק ישראל שייכים למס"נ?

גדר מצוות הכנסת אורחים

מעלת גמ"ח של איש פשוט

אור
חסידות

פתח דבר

בעזה"ת.

לקראת שבת קודש פרשת וירא, הננו מתכבדים להגיש לקהל שוחרי התורה ולומדי', את הקונטראס 'לקראת שבת' (גליון שפ), והוא אוצרם בלוט בענייני הפרשה מตוך רבבות ענייני חידוש וביאור שבתורת נשיא ישראל ומנהיגו, כ"ק אדמו"ר מליבאוויטש זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

זו את למודעך, שבדרך כלל לא הובאו הביאורים בשילוחם כפי שנאמרו, ואף עובדו מחדש ונערכו ע"י חבר מערכת, ופשוט שלפעמים מעומק המושג וקוצר דעת העורכים יתכן שימצאו טויות וכיו"ב, והם על אחריות המערכת בלבד, ושגיאות מי יבין.

ועל כן פשוט שמי שבידו הערה או שמתתקשה בהבנת הביאורים, מוטב שייעין במקורי הדברים (כפי שננסנו על-אתר או בתוכן העניינים), שם נתבארו הדברים באricsות, במתיקות ובתוספת מראי מקומות.

* * *

ויה"ר שנזכה לקיום הייעוד "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", ונזכה לשמעו תורה חדשה, "תורה חדשה מאיתך תצא", במהרה בימינו ותיכף ומיד ממש.

ברכת שבתא טבא,
מכון אור החסידות

שנת המאהיים להסתלקות כ"ק אדמו"ר הוזן נ"ע

קובץ זה יוצא לאור לזכות האחים

הרה"ח הרה"ת ישראל אפרים מנשה שי'

הרה"ח הרה"ת יוסף משה שי'

וכל בני משפחתם שיחיו

זאיאןץ

ס. פאולו ברזיל

להצלחה רבה ומופלגה בGESCHMIEOT וברוחניות

צוות העריכה והగהה:

[על"פ סדר הא"ב]

רב שמואל אבצן, הרב לי יצחק ברוק, הרב משה גורארוי, הרב יוסף גליצנשטיין, הרב צבי הירש זלמןוב,

רב שלום חריטונוב, הרב אברהם מון, הרב ישראלי אר"י ליב רבינוביץ', הרב מנחם מענדל רייצס

יוצא לאור על ידי

מכון אור החסידות

United States

1469 President St.

ארץ הקודש

ת.ד. 2033

#BSMT

כפר חב"ד 60840

Brooklyn, NY 11213

03-738-3734

718-534-8673

08-9262674

הפצה: www.liikras.org • Likras@likras.org

tocן העניינים

מקרא אני דורך.....	ה
מפני מה עונשו אנשי סדום	
ידיק מהכתבבים דעונש אנשי סדום ה' בעיקר מפני מניעת צדקה לעניים, וזה שנענשו באופן חמור כ"כ ה' מפני שהמניעה הייתה באופן קיצוני ביותר, ועפ"ז יחוור בחיווב בניו נוה במצות הצדקה	
(ע"פ לקוטי שיחות ח"ה עמ' 155 ואילך)	
פנינים.....	ט
עינויים וביאורים קצרים	
יינה של תורה	ו
סיפורות נשא לאmittתה ששינה אצל בני דודוקא	
יקשה במה נתיחה מעלה מס"ז של אברהם בעת העקידה על מס"ג שאר הצדיקים בכל הדורות, ויקדים שאmittית עניין המס"ג היה למסורת עצמו עבור הש"ת בלי חשבונות כלל, דעኒין זה הוא רק אצל בני ולא אצלoha"ע, ויבאר שעניין זה התחיל בעת העקידה ע"י אברהם אבינו, וזה פתח את הצינור גם לדורות הבאים	
(ע"פ לקוטי שיחות ח"כ עמ' 73 ואילך)	
פנינים.....	טז
דרוש ואגדה	
הידושים סוגיות.....	טז
גדר מצות הכנסת אורחים	
ידיק בדברי הרמב"ם שהdagish רק מצות ליווי ולא שאר חיובים שבהכנסת אורחים; יבאר בזה בהקדם מה שshineה מן הש"ס והביא ראי' אחרת; בזה נתחדש שגדר המוצה בהכנסת אורח הוא גם שירג Ish האופן שמונגה אליו המכנים, מתווך דאגת הלב ובסבר פנים יפות.	
(ע"פ לקוטי שיחות חכ"ה עמ' 70 ואילך)	
תורת חיים.....	כג
מכתבי קודש מכ"ק אדרמו"ר מליאבאויטש זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, בביאור דרכי ההנאה הנדישים בלימוד התורה	
דרבי החסידות.....	כח
שיחת קודש מכ"ק אדרמו"ר מהריי"ץ מליאבאויטש נ"ע ובו סיפור נורא אודות גודל מעלה הגAMILת חסד של איש פשוט	

מקרא אני דורש

מפני מה נענשו אנשי סדום

ידיק מה כתובים דעונש אנשי סדום הי' בעיקר מפני מניעת צדקה לעניים, זהה שנענשו באופן חמור כ' כי מפני שהמניעה הייתה באופן קיצוני ביותר, ועפ"ז יחקור בחיווב בני נוח במצבה הצדקה

כאשר בא הקב"ה לדון את סדום, אמר: "ארדה נא ואראאה, הצעקהה הבאו אליו עשו – כליה, ואם לא – אדעה" (פרשנו ייח, כא). ובפירוש רש"י מפרש לשון "הצעקהה":

"הצעקהה – צעקת ריבבה אחת, שהרגוה מיתה משונה על שנותנה מזון לעני, כمفorsch בחלוקת".
והיינו, שבגלל צעקהה של אותה ריבבה (גערה) – "שהרגוה מיתה משונה על שנותנה מזון לעני" – נחרץ דין של סדום לכלוי ("כליה").

ויש לבירר – על מה בדיק נענשו אנשי סדום:
אם נענשו ממשום עצם זה "שהרגוה מיתה משונה" – עון של שפיכות דמים – למאי נפק"מ שאוთה ריבבה שהרגו "נתנה מזון לעני"?

ואם נענשו על זה שלא הניחו את הריבבה לתת "מזון לעני" – קלומר: מניעת צדקה – הריגם לויל זה "שהרגוה מיתה משונה" היו ראויים לעונש!

ב. ובבירור הספק, הנה מקרא מלא הוא בס' יחזקאל (טז, מט-נ):
"הנה זה הי' עון סדום .. שבעת לחם ושלות השקט הי' לה ולבנותי, ויד עני ואביון לא החזיקה.
ותגבינה ותעשינה תועבה לפני, ואסיר אתה כאשר ראתית".

לקראת שבת

ומישמעות פשוטות הכתוב היא (ראה מפרשים שם. רשי' סנהדרין כד, ב ד"ה מדה – בפירושו הראשוני), שזה "יד עני ואביון לא החזיקה" הוא הטעם לזה ש"ואסיר אתהן" (את סדום ובנותיו). הינו, שעונש סדום בא משום שנמנעו מלחת צדקה.

[ומה שאומר "ותגבינה ותעשינה תועבה לפני" – הנה מدلآل פירוש הכתוב מהי התועבה, מוכח שאין זה עניין אחר, אלא שה גופה ש"יד עני ואביון לא החזיקה" הי' באופן של "ותעשינה תועבה" (הינו באופן קיצוני, וככלקמן ס"ג)].

ונמצאנו למדים, לפי "פשותו של מקרה", שעיקר עון סדום – שבשבילו נענשו – הי' בזה שלא נתנו צדקה.

[בפרשת דרכם (דרוש יח) מפרש, שהעונש של סדום הי' מצד עניים אחרים, ומה שנאמר כאן "יד עני ואביון לא החזיקה" פירושו (לא שהעונש ד"ואסיר אתהן" בא בשבייל עון זה, אלא) שאם היו מחזיקים יד עני ואביון, היהת מדה זו מכפרת עליהם ולא היו נענשין כל כך.

אבל מלשון הכתוב "זה הי' עון סדום" (ובפרט שב"ותעשינה תועבה" אינו מפרש מהי התועבה, כנ"ל) – מוכח שהעונש ד"ואסיר אתהן" בא בשבייל העון ד"לא החזיקה"].

ג. והנה, בסדרה הקודמת כתיב (לך יג, יט): "וأنשי סדום رעים וחתאים לה' מאד". ומפרש הרד"ק: "כי עברו על מצותיו שצוה לאדם ולננה והם שבע מצוות, ובhem עבודה זורה שהוא חטא לה' ובhem גול ועריות ושפיקות דמים שהחטא ורעה איש לחברו, והכל הוא חטא לה' שעוברים על מצותיו ובוזים דבריו. ואמר 'מאד' – כי פרוצחים היו בהם עושים הרעות בפרהסיא ורגלים בהם".

ומכאן, שאנשי סדום היו פרוצחים בכמה עבירות, וביניהם אף עבודה-זורה, גילוי עריות ושפיקות דמים; וכמסופר גם במדרשי חז"ל (סנהדרין קט. א. ועוד).

ואעפ"כ, הגור דיון של הפיכת סדום הי' על אשר "יד עני ואביון לא החזיקה" – שלכן בפרשנתנו, כאשר בא הקב"ה לדון את סדום, לא נזכר זה שאנשי סדום "רעים וחתאים לה' מאד", אלא רק "הכצעקה" – צעקתה של אותה ריבבה שנמנעה מלחת צדקה.

וזאמنم, בצעקה של אותה ריבבה הי' בפועל עניון של שפיקות דמים – "שהרגוה במיתה משונה"; אך עיקר העניין כאן הוא המנייה מצדקה:

ההנחהה של "יד עני ואביון לא החזיקה" הייתה אצלם באופן כה קיצוני, עד שכאשר הייתה ריבבה אחת שנתנה צדקה ענשו אותה במיתה משונה – וזה מה שהביא למתקפת סדום.

כלומר:

אם מניעת הצדקה לא הייתה אצלם באופן קיצוני, לא היו נענשין בעונש חמור כזה ("כליה");

לקראת שבת

ורק לפי שהuder הצדקה אצלם ה' עד כדי כך "שהרגוה בmittah משונה על שנתנה מזון לעני" – nunenso בכל' (וגם כן "בmittah משונה" – מדה כנגד מדה).

ד. והנה, מכל' זה מוכח בפשטות שגם בני נח חייבים במצב צדקה – כי אם לאו, לא ה' מקום להענישם על זה שנמנעו מדבר שלא נצטו עליו (כי שלילת ומניית דבר שאין בו חיבת כלל, גם כשהשלילה באופן קיצוני, אין לחשבה לעוז, ומכל' שכן שאינה עונ חמור כזו שתיחסיבו עבורי כל'). וכן היא שיטת הר' (בחידושו לסתהדרין נו, ב), אשר מהכתוב בפרשתנו (יח, יט) על אברהם – "למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחري ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט", למדים שגם בני נח חייבים בצדקה; ובלשונו שם: "אלמא דבצדקה נמי מחייבי, ואשכחן דמיינש עליה דכתיב 'ויד עני אביוון לא החזיקה'".

ויש להוסיפה, שלפי זה יומתך מה ששבחו של אברהם בעניין "לעשות צדקה ומשפט" נזכר דוקא בסמכיות לפרש סדום – כי גם בני נח חייבים בצדקה, ומטעם זה nunenso אנשי סדום כי נמנעו מלא החזיק "יד עני ואביוון".

ה. והנה ב מגילת Aiica כתיב (ה, ז): "ויגדל עון בת עמי מחתאת סדום". ודקוקו המפרשים: למה בקשר ל"בת עמי" נאמר לשון "עון", ואילו בסדום נאמר לשון "חטא"? ומברא המהר"ש (סתהדרין ק, ב, ש"עון" חמור יותר מ"חטא" (כידוע, ש"חטא" מתאים לשוגג ו"עון" למזיד); ולכן, "سدום לא נחשב להם רק כחטא, שלא נצטו עלי כך – אבל ישראל שנצטו על כה, ונחשב להם לעון שהוא מזיד". ולפי דבריו, הרי שאנשי סדום לא נצטו על עשית צדקה ורואה גם רשי' סתאדרין נו, ב ד"ה דיני קנסות; מהר"ש אמר ד"ה בפירוש), ולכן זה שלא עשו צדקה נחשב להם רק כ"חטא" בלבד – ולא "עון" ממש.

אר' לכורה צ"ע בדרכיו, דהא ביחסן אל מפורש (כנ"ל בארכחה): "זה ה' עון סדום"! ועוד: אם אכן לא נצטו – למה nunenso בעונש חמור כל כך?

ולכן נראה לבאר את שינוי לשון הכתוב (באופן אחר), דאף שבאות נצטו אנשי סדום על הצדקה ולכן נחשב להם זה ש"יד עני ואביוון לא החזיקה" לעניין של "עון" ממש (כמפורש ביחסן), מכל מקום בהשווואה להמצוה כמו שהיא אצל בני ישראל הרי זה נחשב רק כ"חטא".

פירוש:

mozha שלא מצינו (אפיקו בטור קס"ד וכו') שיחשיבו את מצות הצדקה כאחת מ"שבע מצות בני נח" – ממש, שגם לומדים שבני נח מחויבים הם בצדקה, הרי אין היא מצויה בפני עצמה, אלא רק פרט וחלק במצבה אחרת.

לקראת שבת

דרנה, אחת משבע מצוות בני נח היא מצות "דינין" (סנהדרין ג, ואילך); והרמב"ן לומד (בפירושו עה"ת – וישלח לך, יג) שמצוות זו כוללת "דיני גנבה ואונאה ועושק ושכר שכיר ודיני השומרים ואונס ומפתח ואבות נזיקין וחובל בחבירו ודיני מלאה ולוה ודיני מקה וממכר וכיוצא בהן". והיינו, שבמצוות זו של "דינין" נכללים כל העניינים שבין אדם לחבריו, שעוניים הוא החזקת "ישובו של עולם".

ומעתה י"ל (להשיטות שבני נח מחויבים במצוות הצדקה), שכן אין מזכירים את מצות הצדקה כא' מהמצוות של בני נח – כי היא כלולה בהמצוות הכלליות של "דינין", כי גם הצדקה היא דבר הנוצר ונדרש בשבייל "ישובו של עולם".

ומעתה יובן בעניינו:

ב"בת עמי" נאמרה לשון חמורה של "עוון" – כי בני ישראל נצטו בתרי"ג מצוות באופן של כל דבר יש מצווה פרטית בפני עצמה, דבר המורה על תוקף מיוחד במינו, וכאשר עוברים ח"ז על מצווה פרטית יש בזה חומרה מיוחדת;

ואילו בסדורם נאמרה לשון קלה יותר של "חטא" – כי אף שנצטו בצדקה, הרי כיון שלא נצטו עלי' בתור מצווה בפני עצמה אלא רק כפרט בתוך המצווה הכללית של "דינין", נמצא שביחס לבני ישראל (שהאצלם יש מצווה פרטית ומיעודת) הרי זה שמנעו מצדקה נחשב להם כ"חטא" בלבד.

ועוד יש להאריך בכ"ז, ואכ"מ.

פנינים

עינויים וביאורים קצרים

התועלת בברכה שע"י כפי'

ויקרא שם בשם ה' א-ל עולם
(כא, ל')

אל תקרי ויקרא אלא ויקריא, מלמוד ששהקראי
אברהם אבינו לשמו של הקב"ה בפה כל עובד
ושב. כיצד לאחד שאכלו ושתו عمדו לרוכבו אמר
לهم וכי מישלי אכלתם? משא אלקי עולם אכלתם,
הוודו ושבחו וברכו למי שאמר והי העולם
(סוטה י, סע"א ואילך)

במדרש (בראשית ורבה פמ"ג פמ"ט, ד) הובא שאלה
שלא רצוי לבורך את הקב"ה תבע מהם אברاهם
סכים גדול על מה שאכלו ושתו, ומכיון שלא
רצוי לשלם, נתרצו לו מום "ברוך כל עולם
שאכלנו משלו".

ולכואורה תמורה מאד, מה תועלת מצא
אברהם להכריה אנשים להגיד "ברוך כל עולם
כו",adam לא רצוי להגיד את זה מרצון הטוב,
מה תועלת יש להגיד דברים אלו רק מין השפה
ולחזרן, מצד ההכרה?

ויל' הביאור בויה:

כל אדם, אפי' בן נח, יוכלתו להגיע להכרה
шиб' בעל הבית לבירה זו, ולן התעסק אברاهם
אבינו לפרנס אתALKOTUO ית' בפה כל עובר
ושב".

אך כשראה אנשים שאינם מבינים את זה,
ואין הם באים להכרה זו מעצםם, הבין אברاهם
שഗונות וחומריותם גדולת מאד, ולן אין הם
יכולים להגיע להכרה זו.

ולן תבע מהם אברاهם סכום גדול, דעת"ז
פעל ביטוח ושבירה בגנותם וחומריותם, וכדי'
בזהר הקדוש (ח"ג קסח, א. הובא בתניא רפכ"ט) "आעא
דלא סליק בי' נהוואר כוי' מבטשין לי'" גופא דלא
סליק בי' נהוואר כוי' מבטשין לי'" ואוז הגיעו כבר
מעצםם להכרה ש"יש בעל הבית לבירה זו".

(ע"פ לקו"ש חט"ז עמ' 122 ואילך)

רפוי אברהם אבינו ע"י הקב"ה

וירא אליו ה'
יום שלישי למלתו היה,
ובא הקב"ה ושאל בשולמו
(יה. א. רשות)

נחשו המפרשים (ראה ואמ' כאן ועוד), מdroע
נשתחה הקב"ה מלבקר את אברاهם עד ליום
השלישי למלתו, ולא בא לבקרו קודם?

ויש לתrex בזה, ע"פ הידוע מה שאמרו
ז"ל (נדורים לט. ב), שבבקיר חולים "ונוטל אחד
משיים בחליו", ויתירה מזו כתוב הרמב"ן
(פרשנו ית, ב קרוב לסופו) *שכח בא הקב"ה ושאל*
בשולמו – "ה' לו במראה השכינה ריפוי
למחלת המילה", דמשמעו שריפאהו הקב"ה
לגמריו [והא דכתב רשי' שמלאך רפאל בא
לרפאותיו ה' זה רק לגלות את הרפואה שה' לו
מכבר ע"י הקב"ה בעצמו].

והנה ידוע הזיהירות שקיים ציווי הקב"ה
יה' דוקא עם דברים טבאים ולא במעשה
נסים (ראה מצפה איתן על תורת החתין שנדרין טט. ב.
כל חמלה וקהל לה, כדרכה), ועפ"ז ייל' שלימות
קיים המצווה היא כ舍ל מעשה המצווה כולה,
מההכנות אליו' ועד להתוצאות הבאות ממנה,
יה' בדרך הטבע דוקא ולא בדרך נס. ואף אם
ע"י קיומ המצווה יש קשיים וכאבים וכו' אין
להחלישם או לבטלם בדרך נס.

וזהו שהמתין הקב"ה מלבקר את אברاهם
עד יום השלישי, כדי שריפוי הכאבם מהAMILAH
לא יהיה נגד הטבע, שהרי הריגילות היא שמשך
זמן ויפוי המילה הוא שלושה ימים, ורק ביום
השלישי שגם מצד הטבע מתרפא האדם, בא
הקב"ה וביקרנו, וריפאו ע"י מלאך מיכאל. וק"ל.
(ע"פ לקו"ש ח"ה עמ' 77 ואילך)

יינה של תורה

מסירות נפש לאמיתתה שישנה אצל בני דזוקא

יקשה במה נתיחה מעלת מס"נ של אברהם בעת העקידה על מס"נ שאר הצדיקים בכל הדורות, ויקדים שאמיתה עניין המס"נ היה למסורת עצמו עבור הש"ת בלי השבונות כלל, דעתינו זה הוא רק אצל בני ולא אצלoha"ע, ובואר שענין זה התחילה בעת העקידה ע"י אברהם אבינו, וזה פתח את הצינור גם לדורות הבאים

.א.

יקשה במעלת המס"נ דעקידה על המס"נ דצדיקים אחרים

מכל הניסיונות שעמד בהם אברהם אבינו יתרון ומעלה ישנים בניסיון העקידה המייחדים אותו על שאר הניסיונות, וככלשון האברבנאל (פרשתנו כב, ב) אשר פרשת העקידה היא "כל קרון ישראל וזכותם לפניו אביהם שבשמים, ולפיכך היא שגורה בפינו בתפילה לנו כל היום".

וכבר ידועה השאלה (ראה בעקריםمامר ג' פל"ו). אגרת הקודש לרביינו חזון נ"ע סימן כא, ובריבוי מאמרי חסידות) במה באמת נתיחד ניסיון זה דעקידת אברהם את יצחק יותר מעמידת כל הצדיקים והקדושים שמשו עצמן על קדושת הש"ת בכל הדורות, שמצוירים בכל יום את פרשת ניסיון זה דזוקא?

ואין לבאר בזה, אשר מסירת נפש בנו על קידוש השם קשה היא יותר מסירת נפשו שלו על קדושת שמו ית', שהרי מצינו במשך הדורות כוכ' סיפורי מסירות נפש אודות הורים שעקרו בניהם על קידושה, וכניסיון הידע ד"חנה ושבעתה בניי" (ראה גיטין נז, ב. ילוקט שמעוני תהלים רמז תטעג, ועוד) שכפי שאמרה עצמה "אתה (אברהם אבינו) עקדת מזבח אחד ואני עקדתי שבעה מזבחות". וצריך

לקראת שבת

יא

לומר שישנו טעם אחר לכך שמדוברים בכל יום את ניסיון העקידה דאברהם אבינו.

ובספר העיקרים (שם) כתוב לבאר, אשר ניסיון העקידה לא נאמר לאברהם בדרך ציווי, וככלשונו "לא נתעורר בפועל העקידה שום צד הכרה כלל", ומאיריך שם (עפ' המדרש רבה בראשית פנ"ז, וברש"י ע"ה פ'כב, יב'ועוד), אשר אמר לו אברהם להקב"ה, "רבותנו של עולם, גליות וידוע לפניו שבעשה שאמרת לי קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק והעלתו לי לעולה, היתי יכול לומר ולא כבר אמרת לי כי ביצחק יקרה לך וזה, ולא אמרתי כן", ומסיק מזה "שידמה מזה מופרש שאפילו מצד מצוות השית' לא היה אברהם מוכರח אחר שהיה יכול להתנצל על זה ממנו בטענה אמיתית". [ובזה מסביר הר"ן (דרשותיו הדרושים השישי, פ' הר"ן ע"ה"ת עה"פ) הא דניסיון העקידה נאמר בלשון בקשה, "כח נא את בנך", דלא היה בזה ציווי והכרח].

אך גם ביאור זה אינו מספיק, כיון שעדיין אין זה מבאר ההתייחסות של ניסיון העקידה דווקא, שהרי בין הקדושים שמסרו נפשם על קידושה' במשך הדורות מצינו רבים ממשירות נפשם לא הייתה מחויבת עפ' ציווי התורה, והיו צריכים לחפש היתר עפ' דין למסור נפשם (וראה טור ושו"ע י"ד ריש ס' קנו השקוט בעניין המשיס"ג על מצוות שחם בגדר "יעבור ואיל הרג", וא"כ גם אצלם הייתה מעלה זו, שלא הייתה המשירות נפש מחייבת הציווי ולא היה בזה צד הכרה כלל, ומהי אכן ההתייחסות דעקדת יצחק).

ובכמה דרושים חסידות (ספר המאמרים תרע"ח (לאדמו"ר מהרש"ב נ"ע) עמ' רפג, ספר המאמרים תרפ"ח (לאדמו"ר מוהררי"צ נ"ע) עמ' קי, ועוד) מובא הביאור ע"ז, שבניסיון העקידה פתח אברהם אבינו את ה"צינור" על עניין המשירות נפש עבור כל הדורות, הינו, שהיותו הראשון שעמד בניסיון על משירות נפש, פעל בזה אברהם אבינו שהיה אצל כל יהודי במשך כל הדורות את "כח המשירות נפש", שיווכל למסור נפשו לה' בקלות יותר.

אך עדיין צריך הדבר ביאור, שהרי מצינו גם אצל אומות העולם שמסרו את חייהם עבור אמונה ודעות שונות, ואיך יתאים הדבר עם הנتابאר, שהאפשרות למסור את הנפש אצל בני ישראל ניתנה מכוחו של אברהם אבינו, דמה הטעם שייחיו בני ישראל נזקקים ל"פתיחה הציור" על ידי אברהם כשמצינו לעניין המשירות נפש גם אצל אומות העולם?

.ב.

בין משירות נפש של היהודי למשירת נפש של גוי

ויש לבאר תחילה עניין ה"משירות נפש" לאמתתו, שזה ישנו רק אצל בני ישראל בכך שקיבלו מאברהם אבינו ע"ה, שבזה יובן הטעם שנזכרים זהה ל"ניתנת כה" מיוحدת שבאה מעמידתו של אברהם אבינו בניסיון העקידה.

דנהנה, עניין המשירות נפש לאמתתו הוא עניין הביטול המוחלט להקב"ה. וכך מבטל האדם את מציאותו כלל, ומאיירה אצלו האמת שהמציאות האמיתית היא מציאותו ית', והאדם מצד עצמו

לקראת שבת

אינו תופס מקום כלל, או אם יידרש למסור נפשו לה, ימסרנה בלי כל חשבון.

דכשמוסר איש מאומות העולם את עצמו למיתה על איזה אמונה וכיו"ב, אי"ז עניין של ביתול והקטנת מציאותו, כ"א להיפך – שהוא מרגיש שבזה שימסור את חייו תגדל מציאותו. והיינו שיש לו חשבון שכלי המורה לו שכך לא למסור את חייו, אך שלא ימשיך לחיות מ"מ רירוח עי"ז עניין שכך הוא לו הרבה יותר מחייב. ולדוגמא, שחושב שע"י שימסור עצמו למיתה בעבר אמונהו הנה בוה יתרפה ויתגדלשמו או שיקבל שכר ע"ז וכיו"ב, שהוא ודאי אינו עניין של הקטנת מציאותו כ"אADRABA שרצו להגדיל את מציאותו על ידי מסירת חייו למיתה.

או (לאידן גיסא) שמוסר את חייו מחמת שמרגש וambilן שאין חייו שווים לו מאומה באם ימשיך לחיות ולא ימסור נפשו על אמונה זו, שגם בהזה פשוט שאין זה משומם ביטול מציאותו כ"אADRABA, כיון שרוצה שמציאותו תה' באופן היותר שלם, הנה כשמרגיש שאין יכול להגיע לשלהות זאת, הרי הוא מרגיש שהחייו אינם חיים, ובמיילא מוסר עצמו למיתה.

שהצד השווה בהזה בכל אופנים אלו הוא, שכשimusר איש מאומות העולם את חייו על איזה דבר הוא מחמת שבילן בשכלו שאין מסירת חייו בסתריה למציאותו, ואדרבה היא מגדלת את מציאותו. ועל מסירת חיים כזו גם השכל מסכים.

אך לעולם לא יסכים שכלי של האדם למסירות נפש ללא כל טעם ותועלת שתה' לו מכך שיםسور את נפשו, דזהطبع האדם מבריתו, שהוא רוצה בשלימות מציאותו ותועלת עצמו והגדלת כוחו, ודבר שהוא מנגד למציאותו אינו רוצה בו כלל¹.

ואשר על כן, כשהמדובר אודות מסירת חיים שכלי האדם מבין שיש בה תועלת למציאותו, כמו שעל ידי שיםسور עצמו למיתה תגדל מציאותו וכיו"ב, זה ביכולתו של האדם להבין ולהסביר על זה, אך למסור נפשו רק מחמת שכן הוא רצון ה', שמוסר עצמו רק בגללו שהוא בטל להשי"ת, ואין מציאותו העצמית תופסת אצלו מקום כלל, הנה זה לא יתכן אצל האדם מחמת עצמו כלל, דכ"ל אין ביכולתו של אדם למסור נפשו מבלי שיבין התועלת והרווח שיקבל מזה.

אלא שאברהם אבינו פתח הצעיר למסירות נפש זו, שאצל כא"א מישראל ישנה מסירה ונינתה מוחלתת להקב"ה והוא נצריכים לשום חשבון שכלי על התועלת שיקבלו בעבר וזה שיםסו נפשם, דמיד כשהבא אצל כא"א מישראל (אפילו קל שבקלים) עניין הנוגע לקודשת שמוי'ת, מיד ימסור נפשו על זה מבלי לחשב שום חשבונות אם יקבל ע"ז שכר או שתה' לו תועלת אחרת מזו, כיון שבאותה שעה אין מציאותו הפרטית של איש ישראל תופסת אצלו כל מקום, והוא מוסר נפשו רק מחמת שהוא בטל לה' למגורי.

¹⁾ ובטעם דבר זה, מדובר בכך הואطبع האדם, עיין בהמโบราර במקור הדברים (לקוטי שיחות ח"כ עמ' 75) ובספרים המצויינים שם.

לקראת שבת

יג

.ג.

בין מסירות נפש של אוור כshedim למסירות נפש של העקידה

אלא שעדין צריך ביאור מדוע פתיחת הצינור על ידי אברהם אבינו הייתה בעמידתו בניסיון העקידה דיקא, דהנה מצינו שגם קודם לכן ניסיון העקידה עמד אברהם אבינו בניסיונות של מסירות נפש, כגון הניסיון דאור כshedim, שעמד אברהם אבינו במסירות נפש על קדושת ה', ו"בקש המלך להורגו ונעשה לו נס" (לשון הרמב"ם הל' עבודה זרה פ"א ה"ג), ומדוע פתיחת הצינור הייתה על ידי עמידתו בניסיון העקידה דיקא?

אך בהתבוננות בעניין העקידה נראה ברור שעניין הנ"ל (מה שאצל אברהם אבינו המסירות נפש אינה באה מחמת חשבון שכלי, כי"א מצד הביטול המוחלט בפני הקב"ה) התבטא דווקא במסירות נפש דעתיקת יצחק.

דהמסירות נפש דאור כshedim הייתה שאברהם אבינו מסר נפשו על מנת שתתפרנס בעולם האמונה בהשיית, ולכן תחנן כס"ד שהסיבה שמסר אברהם אבינו את חייו היה מצד חשבון דקדושה, שכדי הוא הדבר למסור את חייו כדי להאריך את העולם באור האמונה, משא"כ עניין העקידה לא היה בזה שום חשבון שכלי, גם לא חשבון דקדושה. דהיינו שהיו שם רק שניים, אברהם ויצחק, כמו"ש האבן עוזרא פרשחנו כב, א) "בשבע שעה שעקד בנו לא היו שם אפילו נעריו", לא היה מתפרנס הדבר בעולם שאברהם מסר בנו לה' לעולה.

ויתירה מזו, שע"פ שכל לא היה אברהם אבינו יכול לקבל ולהבין מדוע למסור את בנו בעודם שבעלותיו את יצחק לעולה לה' היה נער "העיקיר ששטל אברהם" (ל' הרמב"ם הל' עבודה זרה שם), ולא היה המשך לעובdotו של אברהם אבינו לפרש את שמו של הקב"ה בעולם. זה שאעפ"כ עמד אברהם בניסיון, היה זה רק משום שאינו בטיל ומボטל להקב"ה לגמוי, מייד כשicket הקב"ה הימנו לעשות כן לא הרהר בלביו מאומה, ומחמת ביטולו החל לקיים רצון ה'.

וזהו שהעמידה בניסיון זה היא דואק ביטהה את עניין המסירות נפש לאמיתתו, ובה פתח אברהם אבינו את הצינור לבניו אחריו עד סוף כל הדורות, שיש לכ"א מישראל הכה למסור נפשו לה' מבלי כל חשבונות שכליים של תועלות ורוחות שהיא לו מכך שים סור את נפשו.

.ד.

ביאור הטעטם לזה שדווקא ע"י העקידה נתגללה שיש "מממש בראשונים"

ובזה יובן דבר תמורה, דאיתא בגמ' (סנהדרין פט, ב, ועד"ז הו בא מדרש תנומה פרשחנו, ובפירוש"י עה"פ כב, ב) אודות ניסיון העקידה, אשר כוונת הקב"ה בכך שעניין העקידה נאמר לו לאברהם בלשון בקשה, "כח נא את בנד", הייתה לומר לו לאברהם - "nishticr בכמה ניסיונות ועמדת בכולם, עכשו עמוד לי בניסיון זה, שלא יאמרו אין ממש בראשונים".

והדברים מצריכים ביאור, دائיר אפשר לומר שבאמ לא היה אברהם אבינו עומד בניסיון העקידה, היו אומרים שאין ממש בראשונים, דהן אמת שהיה בדבר הוכחה ברורה שבניסיון קשה בניסיון העקידה לא עמד אברהם, אך מדובר שיאמרו שהניסיונות שכבר עמד בהם "אין בהם ממש" מחייבת שאלה עמד בניסיון גדול יותר?

אך ע"פ הנ"ל יתבאר הדבר בטוב, שככל הניסיונות הקודמים היו יכולים לחשוף שהטעם שעמד בהם אברהם הוא מצד חשבונות וטעמים שהצדיקו את העמידה בניסיון, וא"כ היו יכולים לטעון שעמידתו בהם אינה מהויה הוכחה שהיא לו לאברהם את אמיתי עניין המסירות נפש. ורק לאחר שעמד בניסיון העקידה נתברר למפרע שעמידתו בכל הניסיונות לא הייתה מחייבת חשבונות שכליים, כ"א שהיה אברהם אבינו בטל ומボטל לגמרי להש"ת.

זה שפתח אברהם את הצינור לבני ישראל בכל הדורות שלآخرיו זה, כוונת הדבר היא שככל פעם שייהודי מוסר נפשו לה', גם בשעה שנדרמה בחיזוניות שהטעם שמוסר נפשו הוא מחייב חשבונות שכליים על התועלת שתהי' לו במסירת הנפש, הנה בפנימיות נפשו הטעם האמתי לכך שמוסר נפשו, הוא מחייב שיש לו בירושה מאברהם אבינו את הביטול וההתמסרות המוחלתת להקב"ה, שכן הוא מוסר נפשו לה'.

ויתירה מזו ניתן לדיקק ממה"ש רבינו הוזן נ"ע בשלהן עורך שלו (או"ח מהד"ק ס"א ס"י): "טוב לומר בכל יום פרשת העקידה כו' כדי להכנייע יצרו לעבוד הש"ת כמו שמסר יצחק נפשו".

ולכאו' צרייך ביאור: איך ניתן להשוו את עבודת הכנעת היצר של כאו"א מישראל למסירות הנפש שהיתה בעקבית יצחק?

אלא שמה למדנו דבר מופלא, אשר החל מזמן שאברהם אבינו פתח הצינור על עבודות המסירות נפש, שהפי' בזה הוא, שהכנים בני ישראל את הביטול האמתי להקב"ה, הנה כל עניין ועניין בעבודת' שהאדם מכנייע את יצרו בזה הוא ממש כעמידה בניסיון העקידה, דהיינו שאברהם אבינו הילך לעקווד את בנו מחייבת שהיא בטל לרצון ה' בתכלית, כ"ה הדבר אצל כאו"א מישראל שיש אצל תדייר את הביטול וההכנעה לעשות את רצון ה', וכן כל פעם שמכנייע את יצרו זה נובע מביטול זה, שהוא ביטול בתכלית.

פנינים

דורosh ואגדה

הצלה נפשות אף נגד טבעו

וינש אברהם ויאמר האף תספה

נכns אברם לדבר קשות
(יח, בג. ובפרש"ז)

ידעו שמדתו של אברהם אבינו היתה –
"אברהם אוחביכי" (ישע"י מא, ח), ובטעו היל
בעל חסר, וא"כ תמה, איך יתכן שידבר
אברהם קשות, ובפרט להקב"ה?

אלא שמו רואים עד כמה צרייך האדם
להשתדר בהצלת נפשות, לכשבא עניין של
הצלת נפשות – הן הצלת אדם כפושטה והן
הצלת אדם ברוחניות – לידר האדם, אין לו
לחשוב חשבונות", ולעתות רק מה שהוא
לפי כבודו להציל.

אלא עליו לעשות כל מה שאפשר ולנסות
כל האפשרויות. ואפילו דבר שהוא נגד טבעו,
 כדי להציל את חבירו מרדת שחת.

(ע"פ לקוטי שיחות ח"י ע' 55 ואילך)

הכנסת אורחים בגיל תשעים ותשע

והוא יושב פתח האוהל בחום היום
לראות אם יש עובר ושב ויכניסם לביתו
(יח, א. רשות)

מצינו, שעסוק אברהם אבינו בפרוסום דבר
היל לביריות במשך כל שנותיו, ואף בהיותו בן
תשעים ותשע שנה, ביום השלישי למלתו,
ישב על פתח האוהל לראות אולי יעברו עוד
אדם אחד שיוכל להאכילו ולהש��תו ולפעול
עליו לברך למי שאמיר והי העולם (ע"ז סודה
, סע"א ואילך).

ומזה הוראה נפלאה בעבודת האדם
לקונו :

גם מי שכבר עסק ורכות בקרוב בני
ישראל לאביביהם شبשים, וכבר ראה פרי
טוב בעמלו, ויהודים רבים כבר נתקרבו על
ידו, אין לו לחשוב שאולי יכול הוא להפסיק
בזה לרגעיים, ו"לנוח" קצת מעבודתו.

אלא גם אחרי "תשעים ותשע שנים" של
התעסקות בזה, עליו להמשיך ולעבד בזה
במשך, ולאחר מכן יש עוד יהודי אחד,
שיכول לקרבו ולהזכיר לאבינו شبשים.

(ע"פ ספר השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 48 ואילך)

חידושי סוגיות

גדר מצות הכנסת אורחים

ידיק בדרכי הרמב"ם שהdagish רק מצות ליווי ולא שאר חיובים שבהכנסת אורחים; יבאר זהה בהקדם מה ששינה מן הש"ס והביא ראי' אחרת; בזה נתחדש שגדיר המצווה בהכנסת אורח הוא גם שריגיש האופן שמتنาง אליו המכenis, מתוך דאגת הלב ובסביר פנים יפות.

רק חיוב מצות גמ"ח שבגופו, כביקור חולמים וניחום אבלים שהם חותת הגוף, וכלשונו בסיסם ההלכה "ואלו הן גמ"ח שבגופו שאין להן שיעור". וחובות אלו דינם אחר מדין חיובי גמ"ח שבממון, ואלו האחرونים יש להם שיעור, משא"כ בחובות הגוף שאין בהם שיעור כלל, כמו שהאריך בזה הרמב"ם עצמו בפירוש המשניות (ריש פאה¹).

אמנם, לביאור זה יוקשה מה שהרמב"ם הזכיר כאן החיוב לשמה הכללה והחתון ולסייעם בכל צרכיהם", דפסחות הלשון קאי אף על גמ"ח וسعد שבממון (ראה נמקי מהרא"י לרמב"ם

א

יקשה במא שהרמב"ם הדגיש רק ליווי האורה

דין הכנסת אורחים שבפרשנותנו, שנאו הרמב"ם בפי"ד מהל' אבל ביחיד עם שאר חיובי גמ"ח, זויל שם בראש הפרק: "מצות עשה של דבריהם לברך חולמים .. ולולות האורחים ולהתעסק כו". ולכאורה הוא תימה, מה שהזכיר מצות הכנסת אורחים רק לעניין לוי, דהול"ל בלשון הכלול – "ולהכנסים אורחים" וכי"ב, בזה נכללו כל חיובי הכנסה, כאמור"ש ולינה כו.

¹ וראה גם ר"ש שם ד"ה והביבורים (ע"פ ירושלמי).

ובפסחות ה' נראה, דהרמב"ם מנה כאן

לקראת שבת

יז

[ודוחק גדול להעmis בלשונו, שבזה גופא נתכוין לשוללים מהמדובר כאן, ר"ל דאף שבזו אכן ג"כ מעלה בפ"ע מ"מ לילוים יותר מהנכמתם". ובפרט שבאים כוונתו רק לבאר מה שהלווי יותר מאשר חיובים, זהה ה' ראוי ומשמעותיק יותר דברי חז"ל שהביא בסיפא, דמי שאינו מלאה הוא כושאך דמים].

והנראה בזה, דבמה שנקט לשון זו נתכוין להגדיר כללות דין הכנסת אורחים, שנתייחד בגדיר מחודש משאר חיובי גמ"ה, ממשית להלן.

ובהקדם, דבמה שדרבים הנ"ל, מה שהאריך במעלת הלוי, קצת פלא מה שהוצרך גם להביא מאברם דשכרי הלוי' הוא יותר מן הכל, אחר שהביא בסיוומו חומרא יתרה שלא בערך זהה מה דאיقا בחוב לו', שהוא אסור דשפיכות דמים (וכן הביא בהלכה שלאה"ז, ד"ב"ד היו מתקני שולחין ללחות אדם העובר ממוקם למקום, ואם נתעכלו בדבר זה מעלה עליהם כאילו שפכו דמים"), ומ"ט הווזק הרמב"ם להוסף על חומרא יתרה וגדרולה זו, גם השינוי לעניין השכר, ובכלל מאתים מנה⁴⁾.

שם), וכיון שבשחתת ח"כ כלל אף חיובי ממון, אף בהכנסת אורחים ה' לו לנקט לשון הכלול כל החוביים.

ועוד זאת יפלא באם נאמר כן"ל, מה שהמשיך הרמב"ם בהלכה שלאה"ז, והאריך לבאר מעלה החוב דליו', ד"שכרי הלוי' מרובה מן הכל, והוא החוק שחקקו אברם אבינו ודרך החסד שנגגה, מאכילת עובי דרכים ומשקה אותן ומלאה אותן, וגדרלה הכנסתת אורחים יותר מהකבלת פני שכינה, שנאמר (פרשנו י"ה, ב) וירא והנה שלשה אנשים, ולילוים יותר מהכנסתם. אמרו הכהנים (סוטה מו, ב) כל שאינו מלאה כאילו שופך דמים. ולהנ"ל דעתכוין הרמב"ם למנות כאן מצות לוי' בלבד ולא חיובים שבממון כאכו"ש וכו', נctrיך לומר דבhalca זו בא לבאר מעלה הלוי' בלבד, וא"כ תמורה מה שהזכיר ג"כ גבי אברם מה שהי' "מאכילת כו' ומשקה כו'", ולא הו"ל להזכיר אלא הלוי', דבה בלבד קאי (ועכ"פ הו"ל להזכיר ד"א אחר שמאליל כו' ומשקה כו' מלאה אותן"²⁾, וממה שהזכיריםConcern בפ"ע נראה דאף בהו קאי לפנ"ז.

ב

קדים הרמב"ם נתכוין לגרד חדש במצות הכנסת אורחים ולכך שינוי מהראוי' שבע"ס וゾה נראה, דכללות הגדר המחדש דהכנסת אורחים ילפין מעשה הכנסת אורחים דאברם, ובהקדם דיש לתמורה עוד בדברי

2) וلهעיר שבשם"ג הנסמך להלן "הלווה (ולכארה צ"ל "הלווי") הוא החוק שחקקו כו' ומשיך (בל' הרמב"ם) "ודרך החסד .. מאכילת .. ומלאה אותם".

3) וכפשתות דרו"ל בפ' זו (פרשנו כא, לג) "ויטעת אש"ל" מאיליה שת' לוי' (מדרש תהילים ל.ז. ק). וראה תיב"ע ות"ז שם. פסיקתא זוטרתא שם. פרוש"י כתובות ח, ב (ד"ה בבויות של אברם). סוטה י"ד סע"א*. ועוד. וברד"ק פרשנו שם, לאחר שambil מרו"ל נטריקון אכילה שת' לוי" כתוב: ור' ל שהנהי אנשי באר שבע להכנסת אורחים ושחייב אדם לקבל פני האורח בשלושה דברים האלה.

4) להעיר מגדל עוז לרמב"ם שם "ומתוך העונש תלמוד השכר".

*) וראה לקו"ש חכ"ה ע' 320 הערכה 89. לקו"ש חח"ז ס"נ 501.

יותר מקבלת השכינה?! ודרכו של הרמב"ם לשנות מהדרשות שבש"ס הוא רק היכא דעת ל' ראי"מ מפסיק שהוא "մבוּר יותר" (יד מלائي כליל הרמב"ם אותן).

ולכאורה ה' אפשר לבאר בזה, בהhocחה שישנה מן התיבות "וירא והנה שלשה אנשים", לאפשר שההוכחה היא מראית אברהם עצמה מה שראה אנשים אחרים בעת שה' מקובל פנוי השכינה, דבעת עמידתו לפני ה' אי אפשר שישים אל ליבו לשום דבר אחר, מכ"ש מדין ק"ש שצ"ל "בכוננה באימה וביראה ברתת¹²

(12) לכואורה צ"ל "זברתת" בוא"ז (וכ"ה בשני דפוסי ש"ע עד"ז – זיטאмир טרט"ז. שם תרכ"ב), וכמו שהוא בהמשך הסעיף שם בהבאת דבריו המודריש.*

– וראה ברכות כב, א (ומוק ט, א) באימה וביראה ברתת ובויע.

אבל בש"ע המחבר ריש הסימן כאן "ברתת" בלבד וא"ז (וכן הוא בדפוס ראשון דשו"ע עד"ז כאן*).

* וכ"ה בסיסום לשון הטור שם (לפנינו). וכן בדפוס וויניציאה שי (דפוס א' דהטור עם הב"ר) בוגנע לק"ש. וכן לי' הבוי שם (לפנינו ובדפוס וויניציאה הנ"ל) בפנס הא', ובפנס הב' – גם "בראה" הוא ביל וא"ג, וכ"ה בתהנומה אמרו (*). טור שם (לפנינו ובדפוס וויניציאה הנ"ל) בהבאת המשל שבמדרשי. וראה חילופי נוסחאות בויקיר (הוצאת מוגליות, ירושלים תשל"ב) פ"ק, 1, כמה שינויי גרסאות "ביראה" בלא וא"ג, או גם "זברתת" בוא"ז.

ד' לשונות הנ"ל "באיימה כר'" הובאו גם: ביום א' ריש ע"ב – לגידסת הע"י וכי' (ראה דק"ס שם). וכן באדר"נ דפ"א) – ונענין תורה – ושם "ביראה ברתת" בלבד; וא"ז; בויקיר לפניו' במשל (לענין אחר), ושם לפנינו: וביראה ברתת – שניהם בוא"ג, ובויקיר (מרוגליות) שנייהם בלא וא"ז; ויקיר פ"י' ז בלשון המשל. וגם שם כמה שינויים – ראה הוצאת מרגליות.

ובתו"כ שמנני, י, ד (יל"ש שם רמח תקכו), וכן תנחותם של מנוני (ט) – רק ג' לשונות "באיימה וברתת וביעין". וכן ביום א' שם (לפנינו). ורקוב לו מוש שזרוי והשماتת מעתק. וא"מ.

** וכ"ה בטדור דפוס אויגשברג – שתי הפעמים. ובב"ח

הרמב"ם בזה, שינוי ממוקומו בש"ס⁵, דבגמרא (שבת קכ, סע"א⁶) אמרו⁷ "גדולה הכנסת אורחים מהקבלה⁸ פני שכינה, דכתיב (פרשנו שם, ג) ויאמר אدن-י אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבור וגוו"⁹, וכפרש"י שם¹⁰ דידי'Kinן מה ש"הניחו ותכל לקבל האורחים", והרמב"ם שינה לומר דילפין זה מן הכתוב "וירא והנה שלשה אנשים", והוא פלאי מה שינוי מהש"ס שלא כדרכו, ומה גם דתתימתה בזה כפולה, מהו הראי' שנקט הרמב"ם שהביא רק תיבות "וירא והנה שלשה אנשים" (ואפלו לא רמז להמשך הפרשה בהוספה "וגו"¹¹), דמתיבות אלו ליבא כלל שום ראי' על מעלת ההכנסה

5) כנסמן בכס"מ שם.

6) וכן בשבועות (לה, ב) – הובא לקמן סעיף ג. אבל שם לא הובא מפורש (בדברי ר' א"ר הראי מהפסוק, אף שמדובר הוא מהמשן. וראה העירה 19).

7) וכן במדרש תהילים (באבער) יח, כת. שאלוות פרשנתנו שאליתא יא (כהగירסת שלפנינו). וראה לקמן שוה"ג להערה 9). ועוד.

8) כ"ה בשבת שם. ובשבועות שם: יותר מהקבלה פני שכינה.

9) כ"ה בגמ' ועי' שם. ובשאר המקומות לא הובא כל הלשון: במדרש תהילים "ויאמר אדע" וג' או אל נא תעבור מעל עבדיך" (ובשאלות לפניו): אל נא תעבור מעל עבדיך: ברי"ף שבת שם (עד"ז בראי"ש שבת שם ס"ב): ויאמר אדע" אם נא מצאתי חן בעיניך וג'ו. ועד"ז הוא בדק"ס מכ"ג. וא"מ.

10) וראה גם ר"ח ופרש"י שבועות שם.

11) כמו בסמ"ג (שהולך בעקבות הרמב"ם – ראה יד מלacky כלילי הרמב"ם כי הסמ"ג אותן מו"ע ב' מוד"ס שוגם הוא מביא הכתוב כהרמב"ם, אלא שמוסיף "וג' כדאי בפ' מנין". ובסמ"ג ייל' שהביא רק התחלת הענין והסוגיא, וככונתו גם להפסוק שהובא שם בgem').

* וראה חילופי נוסחאות בשאלות (ירושלים תש"ח) נוסחאות כ"י, ובא' מהם הובא (– מהתחלת הפסוק) "וירא אליו ה' כו' וישע עיניו וירא".

לקראת שבת

יט

גדול הדבר להכנים ודווחה הקבלת השכינה. אבל עדין הוא תימה, מה ה' לו להרמב"ם לשנות מן הראי' שבש"ס שהוא ודאי מבורר יותר.

ולתרץ זה ה' נראית, דההוכחה הנ"ל שבש"ס שנוי' במלחוקות, דהנה בשבועות (לה, ב^ט) אמרו דמאמר הנ"ל שగדולה ההכנסה הוא תלוי בתנאי דאייפלגו אי "אדן-י" שנאמר בהכתוב כאן אף הוא בכלל "כל השמות האמורים בתורה באברהם קדש", דהיינו למ"ד דאינו בכלל זה ולא קאי כלל בה' אלא "למלאים ה' מודבי"¹⁷ (והובאו ב' השיטות בפרש' עה"ת¹⁸), דלישיטה זו לא מצינו כלל שאמר כלפי שכינה "אל נא תעבור" ונפלה הראי' דליעיל. וכךינו שאינו לכ"ו¹⁹ (ובפרט שהרמב"ם עצמו הסיק במורה נבוכים (ח"א פס"א²⁰) דמלאים ה' מדבר), זהה שינוי הרמב"ם להביא הראי' הנ"ל.

במלאים. ובפי' ידי משה שם. ברכי יוסף י"ד סרמ"ד בתחלתו שם ד"ה ואשר גמר.

16 (וכהובא בתוד"ה דכתיב שבת שם.

17) ל' התוס' שבת שם. וראה פרש"י שבועות שם ובפרשתו.

18) בפרשנותו שם. ומיסים "ושתי הלשונות בבר" ראה ב"ר פמ"ח, י – רק דעה א". וראה לק"ש ח"כ ע' 69 ואילך. וש"ג. ואכ"מ.

19) ואף שבשבועות שם מפורש דמאמר ר"י גדור להכנסת אורחים "אולא" ("אוצרו הזוג" דס"ל דהוי קדש (וראה ר"ח שם. ר"ז שבת שם), י"ל (שאן הכוונה שלם"ד דהוי חיל אין גדור להכנסת אורחים כי' אללא שכונתנו שלם"ד דהוי חול אין לממוד וזה מהכתוב אל נא תעבור לדלמוד ר"י. ובעינון יעקב שבת שם "ד"א דקאמר בא וראה שלא כמדת הקב"ה כו') רוצחה לחדר אפלו למ"ד שם זה חול .. . (ג"כ יש לממוד גדור להכנסת אורחים כו'. ע"ש. וראה שער אפרים י"ד ס"י סדר ד"ה ובזה נראית דמפרש עד"ז דברי התוס' בשבת שם. ע"ש. ואכ"מ.

20) וראה שם ח"ב פמ"ב – הובא לקמן בפניים.

ובזיהה¹³ רק מפני שקורא "כתב המלך על"¹⁴ בני מדינתו (שו"ע אדה"ז חאו"ח ר"ס ס"א), וכן בתפילת שמוא"ע שהוא כ"עומד לפני המלך" (ברכות לא, רע"א) ו"צרייך שיראה עצמו כאילו שכינה שרווי' כנגדו" (שו"ע אדה"ז שם רצ"ח. וש"ג), ולכך מחייב לעמוד בעבד לפני אדונו (שבת י. א. טוש"ע ודאה"ז) או"ח ס"ס צה), ואסור עלייו לעשות שום תנואה או אפילו לזו זומו (שו"ע אדה"ז שם ס"י קד"ב), ועאכ"כ באברהם שעמד "לפני ה" ממש (פרשנו ייח, כב), אי אפשר שישים אל ליבו כלל לראות אנשים אחרים¹⁵, ולא עכ"ל

וכ"ה בכ"ב מקומות***.

ויש לזכור לבדוק גירסה זו, כי אימה ויראה – רגש שנשנה, רתת וזיע – עניין שבוגוף**** – סוגים נפרדים*****. ועד"ז ד' אותיות שבסם הוי' (שהם כנגדם****) – הנסתרות, הנගלות.

13) כ"ה גם בהמשך הסעיף בשו"ע אדה"ז שם (וכ"ה גם בדפוס ראשון דשו"ע אדה"ז). וכ"ה בש"ס מוק"ש שם (בה"א). אבל בשו"ע המחבר בiley ה"א (שם: זוזע – בiley ה). וכ"ה בשני דפוסי שו"ע אדה"ז זיטומיר תנפנ"ז (ובושא"ב). וכ"ה בשאר כל המקומות שננסמו בהערה שלפנ"ז (ובושא"ב). וכ"ה בברכות ובע"י מוק"ד ודק"ס שם גוסח ה"י ודפוסים.

14) צ"ל "אל"?

15) להעיר מב"ר (פמ"ח, ט): וירא בשכינה וירא

ופרישה שם (בשם הב"י) ב' הפעמים.

**) ומהם: במקורות במדרשי – ויק"ר פכ"ז ו (לפנינו). וכן בירוקיר הוצאה מריגליות – שם שמש הווא המשך לשון אדה"ז, כנסמן עה"ג דשו"ע אדה"ז (וכמ"ש בטור וב"י שם); פסיקתא דר"כ פ' שור או כשב (בחזאת באבעו, וכן בנוסח כי אוקטפזר ועוז – נ. י., תשכ"ב); ע"י מוק"ש שם; נוסח הכה"י בדק"ס מוק"ש שם. וכן הביא בדק"ס ברכות שם (סוף העירה יוז"ד) מוכ"ג.

****) וראה לקוטי הש"ס להארידל מוק"ש שם (ד"ה מה להלן). סה"מ תיש"א ע' 250 ובהערה 2 שם. לקו"ש ח"ב נ' 548-9.

*****) להעיר גם מלשון הב"ח לטור שם: ומדלא קאמר נמי לא באימה וביראה ולא בורתת ובזיע כו'.

והלך ונתרנס בה", דאף שהగברא לא נתכוון כלל לגמול חסד, מ"מ, כיוון שהי' כאן החפזא דגמילת חסדים מה שנסתיע העני, חשיב לקיים המצווה.²⁶

וזהו החידוש דהכנסת אורחים, בלבד מהחפזא דגם"ח מה שהאורח מקבל צרכיו וכו', ישנו עיקר גדול בהמצווה במידת הגברא המכניסו, דשיםת לבו להאורח וההתענינותו בדראה וכו' הוא עיקר במצות ה הכנסת אף לגבי מקבל הגמ"ח, לכל הפעולות שיעשה צריך שירגש בהזה אורחו שהוא בא מצד דאגתו אליו ואהבתו אותו (כמו שנרמז זה במא"ש הרמב"ם בסיום ההלכה "כל מצות אלן .. הרי הן בכלל אהבת לרעך כמוך").²⁷

וענין זה שבהכנסת האורחים מודגשת בעיקר בלויוין, דמה שמאכילהו וכו' הוא מילוי צרכיו ודומה בהזה לשאר גמ"ח, ורק בעניין הלוי ניכר ביותר מה שישנו גם עיקר בהמצווה להיות מידת המארח בסבר יפה לאורחו, ושיממת ליבו אליו.²⁸ ולכך נקט הרמב"ם דהחויב הוא "ללוות

אמנם יש לדחות זה, כיוון דבחיבור היד (ה') יסודי התורה ספ"ז²¹) הכריע כהדעיה האחרת, דלשכינה הי' מדובר, וא"כ הדורא התמייה מה שאלה הביא הראי' שבש"ס מן הכתוב ד"אל נא תעבור" כיוון דס"ל דקאי בשכינה.²²

ג.

יבאר דרך בהכנסת אורחים הוא עיקר בהמצווה שהאורח יראה דאגת ליבו אליו בלבד מימי צרכיו

ולכן יש לומר כנ"ל, דבזה נתכוין לגדיר מחדש שישנו בדיון הכנסת אורחים, דהנה, מוחදש כל מצות שבגמ"ח עיקר המכון והציווי שבזה הוא הנפעל והנתוצאה שיהי' מזה, שהוא התועלת שיבוא לחברו²³, ולא הדגישו בגין החיקוב שיהי' עיקר בהזה לגבי המקבל אופן הפעולה דהגברא המקיים (ורק שהוא עליyi לעניין מקיים המצווה בעצמו²⁴), כ"א העיקר בהזה מה שהוותلة נסתיע ונגמר, וכדמצינו (ספר תצא כד, יט²⁵) ב"מאבד סלע מתוך ידו ומיצאה עני

(21) וראה כס"מ שם.

אתוון דורייתא שם.

(26) להעיר מנתיבות עולם (להמחר"ל) נתיב גמ"ח פ"ב (קרוב לסופו) הירושוק בין מג"ח וזדקה, דגם"ח היו מצד הנוטן, וצדקה היא מצד המקביל. וראה שם פ"ד.

(27) וכן כ"כ בסהמ"ץ שורש ב. וראה השקו"ט כו' ברמנב"ן בסהמ"ץ שורש א קרוב לסופו (בהתשובה הג' ומספריש סהמ"ץ שם. לקו"ש ח"ד ע' 61 ואילך).

(28) וכן שגם המאבד סלע כו' קיים מצות צדקה כנ"ל – הרי ג' עיקר בצדקה שתה' בספר פנים יפות כدلיקמן בפינס.

(29) וגם לפ"י פשوطות הכוונה בלוי' (לפי הגמ' שם) בכך שהאורח לא יזק בפועל וכיו"ב, הרי בעת שמולוهو איינו במצב של נוצר וחסר, דלא כבשאר גמ"ח אכו"ש וכוכי לאורח שהוא נוצר וחסר אז. וא"כ גם בהזה ניכרת ומודגשת מידת חסדו וטובו (שיםת לב) של בע"ב המארח לאורח. וראה זה"א קד, ס"א "זהא

תüberor כפ"י התוס' (ד"ה חז"יא) בגמ' (ב"מ פו, סע"ב) "שהשכינה הי' רזינה להסתמל" מעיל אברהם (ד"ל"או אורח ארעה למיקם – ל' הגמ' ב"מ שם). ולפ"ז אין שם ראי' לפי ר' ד"ג"דroleה הכנסת אורחים כו' ", וכמ"ש בתוס' שם. וראה חדא"ג מהרש"א שם ד"ה והיינו דכתיב, דהלםוד במס' שבת הוא לא מדברי אברהם אלא תא תעבור" אלא מהאי עניינא נדרש מדרהיל כו". ע"ש. וראה ראש דוד לחחיד"א פרשanton עה"פ. עיון יעקב שבהערה 19. וראה גם הר"ף לעין יעקב שם.

(23) וראה אתוון דורייתא כלל כג בסופו. לקו"ש ח"ט ע' 202 ואילך. ושות' ג.

(24) ועוד לשון הרמב"ם (סוף הל' איסורי מזבח) "הרוצה לזכות עצמו יכוף יצרו כו'".

(25) פרשי' שם. פרשי' ויקרא ה, יז בסופו. וראה

לקראת שבת

כא

על המל宾ן חבירו דחשיב כשפיכת דמים כיוון שבשעת ביוזו "אזיל סומק ואתי חיורה", שנתעלם אדמיות דמו וחיתתו.

[ווע"ד³³ ענין זה³⁴ מצינו אףלו בצדקה³⁵, שציריך ליתון "בסבר פנים יפות ובשמהה", והנותן צל' מתאונן עימיו על צרכתו, ו"נותן צדקה לעני בסבר פנים רעות ופניו כבושות בקרען כו' אבד זכותו והפסידה" (רmb"ם הל' מתנות עניים פ"י ה"ד. וש"ג), אלא שככל' שם הוא עיקר רק לגבי הנותן עצמו].

(33) ולא ממש ראה לעיל החילוק דהכנות אורחים וענין צדקה – גמ' ח', כי בהמעלות הכי נועלות שבצדקה, "הנותן צדקה לעניים ולא דע למי נתן ולא ידע העני ממى ללח במקודש" (רmb"ם הל' מות"ע פ"י ה"ח. השאים שהיתה במקודש). ועד' בשו"ע י"ד ס' רטס ס". וליתא שם "שהרי זו. ועוד" בשו"ע י"ד ס' רטס ס". ומשא"כ בהכנות הצדקה בסבר פנים יפות, משא"כ בהכנות אורחים שההתעניינות ומדות חסדו של בעה"ב (שמתבטאת בלוי) היא עיקר המציאות, ונוגע להנעלול, וככפניהם.

(34) להעיר ממנורת המאור להר"י אלנקואה פרק הצדקה (ח"א ע' 39) "המשובח שבצדקה היא הכנות האורחים" (וואה לשון הרmb"ם שם ה' כו芬ן לויי' כדרך שכופין לצדקה"). אבל ראה לקיטים שבס"ס מהר"ל (הובא בס' גליוני הש"ס לשבת שם): כל היכא דנזור הכנות אורחים ר"ל דוקא הכנות עשרירים ומוכובדים... קיבלים בסבר פנים יפות לנוהג בהם כבוד כו' ואילך מאברהם אבינו כו' אבל הכנות עניים בכלל הצדקה היא.

(35) ולהעיר ממ"ש המהרא"ל (פ"ב שם), שהסביר פנים יפות וכוכ' שבצדקה הו"ע הא"מ"ז (שבצדקה).

*(*) ה"מעלה גדולה אשין מעלה ממנה" (בה"ש טמונה מעלות יש בצדקה), איננה שייכת לנדו"ז, כי המעלות בה היא ש"מחזק י"ד ישראל שמר ונזהר לו מותנה או הלאאה או נשווה לנו שותפות או ממציא לו מלאה כדי שיחזיק את ידו עד שלא יצטרך לרביות" (לשון הרmb"ם שם ה"ז. ועוד" בשו"ע ס"ז). שככל זה הוא מעלה בהנעלול, שהתעניל להענין בו הפעול היא גדולה יותר מבשאר המעילות שבצדקה, אבל לא (כ"כ) מצד מدت חסדו של הנותן שמתבטאת בהז.

האורחים", אף שבזה נתכוין לכלולות המצוה, כיוון שבשלוון זו רמז לכלולות גדר המצוה, שצ"ל קיום כל חלקים המצוה מותוך מידת הגמ"ח בלבד הגומל, ובמיקום שחסורה הלוי' נחסר מן המצוה אף במה שהאכיל והשקה כו'.³⁶

זהו הראי' שהביא מאברהם, דה"ח' שחקו"ו הי' להיות "דרך החסד שנגה בה"³¹, פירוש דכל מעשי ההכנסה שעשאם בדרך החסד דוקא, ולכך פירט הרmb"ם ומינה אף האכילה והשתאי' לומר直达ם בהם קיימים אברהם להיות עשייתם ב"דרך החסד". ולכך דיק' להבייא ראי' דוקא ממה שרואה אברהם את המלאים, "ויראה והנה שלשה אנשים", היינו מה שם ליבו להרואות ולדואג בלבבו עבורים (ולא רק מעשה ההכנסה עצמו).

ועפ"ז נראה,直达ם מה שהביא בסיום ההלכה מה שאוז"ל שהוא איסור שפיכות דמים, אף דהפריש שנטכוונו בגמרא שם, הוא דמי שלא ילוחה הרגשו ליטסים בדרך (כדיIFI מדין עגללה ערופה, וכ"ה הפירוש הפשטוט במשנה שם מה, סע"ב), מ"מ, רמז הרmb"ם ג' כ להענין הנ"ל³², דכשחסורה גילוי מידת הלב כלפי האורת, יכול להתבצע מזה, והוא כמו שאמרו (ב"מ נה, סע"ב)

כלא בהאי תלייא" (ראה שם ואילך – הביאור). נתיבות עולם שם פ"ה – פעולת הלוי'.

(30) ראה רבינו בחיה פרשנתו כא, לג: ודע כי מצות לוי' היא גמר המצוה באכסני' ותוכילת השוכר. ומובן מדבריו לכאר' (כהביאור בפניהם), שהיא לא רק גמר המצוה בזמן, כ"א (גם) השלימות שבמצוה.

�ראהuko"ש ח"ג ע' 9-768.

(32) אלא שלפ"ז צע"ק לשון הרmb"ם אמרו "חכמים", כאשר כוונתו היא לא בדברי חכמים בغم', והוליל סתם "כל שאיןו כו", ע"ד מש"כ להלן שם סוף ה"ד לגבי ביקור חולים.

להפסיק מקבלת השכינה עברו זה, כיון דאינו ממצות הכנסה, ולפ"ז הי' נראה דברם נכשל בזה. ותו, איך למדו שגדולה המצוה וכו' ממקום שלא הייתה שם המצוה.

ועכ"לDKיוס המצוה שם הי' בזה שהוא נראה כאורחין, וזה יתכן רק להנ"ל הדעיקר הוא מידת החסד שישנה אצל המארח, הינו הקיום שמצד הגברא, כיון שאברהם חשבם לאורחים נהג עם ב"דרך החסד" והראה להם DAGATH עבורם, ובזה שפיר קיים עליהם מצות הכנסה אף שהוא מלאכים, הדעיקר בזה הוא הנהגת הגברא⁴⁰ ולא מה שקיבלו המתארחים.

ואף לגבים נתקימה כאן המצוה, דהא מה שדאג בלבו עבורה הוא שביעית רצון להם, דשיך שפיר אף במלאכים (ובפרט אלו הבאים בדמות אנשים).⁴¹

(40) ראה בארוכה לקו"ש ח"ה ע' 329 ואילך.
 (41) נוסף ע"ז – דעתנית האפשרות להמלאים שיקיימו "אOLT לקלחתה הילך בנימוסי" – (ראה בהנסמן לעיל הערא 36, והנסמן בפנים) ה"ז (דוגמת) מאכלים.

ובזה ATI שפיר ומחרור מה דילכורה תמה במה שהיתה מצוה בידי אברהם, דאי נימא ממצות הכנסה העיקר בה הוא מה שנתמלאו צורכי האורת, הלא אצל אברהם לא הי' בזה מאומה, דהא היו מלאכים ורק "נראה כמו שאכלו" (פרש"י פרשתנו יח, ח³⁶), ואפילו להדיעה דהיו "אוכלין ושותין ממש" (תוד"ה נראיין ב"מ פ", ב³⁷), לא היו צריכים לזה באמת ורק "מפנוי כבוד של אברהם" (תוס' שמ³⁸), או מפנוי ד"א זולות לקלחת אזל בנימוסי" (ראה שמ"ר פמ"ז, ה. זה"א קמד, א), וא"כ לא היה כאן מצוה.³⁹

וחתמייה גדולה ביותר, דא"כ הי' אסור

(36) מב"ב פו, ב. ב"ר פמ"ח, יד. וכ"ה בויק"ר שההערה 39. ועוד.

(37) מסדר אליל' רבבה (פי"ב). וכ"מ בוח"א קמד, א ראה ס"מ טרס"ג ע' ב). ובזה פרשתנו (קב, א) הובאו ב' הדיעות. וראה בהנסמן ברד"ל לב"ר שם. במדב"ר פ"י, ה (בסוף).

(38) אבל ראה בוח"א קב, א: בגין יקרא דאברהם אתחזי הci. ובתדב"ר שם: בצדתו של אותו צדיק אברהם) ובשכר טורה כו'.

(39) וראה ויק"ר פל"ד, ח: מי הוא שעשה חסד עם מי שלא היו צריכין אברהם עם מלאכי השרת.

לימוד התורה

אין מספיק הלימוד בשכל וモכרה שיהי עוזר ה'

בمعنى על מכתבו מ... אודות חשבון הנפש ושבא לסק-הכל, אשר אין מרגיש עלי' במעלות העבודה ויראת שמים במידה מספקת מתאים ללימוד התורה.

וננה ידוע מאמר רוז"ל (ע"ז יט, א) שבזמן לימוד התורה ישנן שתי תקופות, בתורת ה' יהגה, ובתורתו אשר זהו תכלית הלימוד.

ולכאורה יקשה המקשן אין אפשר שתורת ה' תעשה לתורתה, והרי אין עורך כלל וככל בין נתון התורה ולומד התורה, בין בורא ונברא, ואם אי אפשר להעלות פילא בקופא דמחטא (ואפיפלו בחולם) אף ששניהם גבולים, עאכו"כ בוגר להבורה בלבד האמתי ואשר הוא ודעתו וחכמתו תורה חד הוא (וכמו שהאריך הרמב"ם בכל זה ונתבאר בתניא וביחוד בשער היחיד והאמונה (בתניא שם)),

אלא שהוא בחסדו של הקב"ה שהוא כל יכול, והמןנו יפלא כל דבר.

ומזה יובן ג"כ, שבכדי שתורת ה' תעשה לתורתו, מוכರח שיהי עוזר ה' ואין מספיק הלימוד בשכל לחוד כלל וככל ובלשון המכילתא (יתרו) קיבל מלכותי ואח"כ קיבל גזירותי, ובברכות רפ"ב) אשר בכל יום צריך לקבל תקופה עול מלכות שמים ואח"כ עיל תורה ומצוות.

ומכ"ז מובן שבאם אין ההכנה באופן האמור [שכל זה נכלל בפתגם חז"ל הקצר, אשר קיבלת התורה היהת ע"י הקדמת נעשה לנשמע], ואם אין הלימוד בדרך זה, הנה אין לה שייכות אמיתי עם האדם הלומד ובמיוחד אין ניכרת פועלתה,

לקראת שבת

אף ש כדי שלא לשלול עניין הבחירה, מניחים לו ללימוד התורה ולהבינה אם בר שלל הוא, כיון שהזהו מדרכי הטבע, וע"ז מroz"ל (משנה ע"ז פ"ד) יאבך עולמו מפניכו, ובפרט שע"פ הבחתה בליד מהנו נדחת, הנה ס"ס יפעלו דברי התורה להחזירו לדרכו הרצוי, אבל דא עקא, שיוכלו להיות זה בגלגול אחר (תניא סוף פקר לט) וביניטים אבד עשריות שנים וכו'.

המורים מכל הנ"ל שצורך ללימוד תורה (ע"י 'שיהי' זהיר בטבילת עוזרא) ובהקדמת יתראת שמיים וקבלת על מלכות שמיים, וכיון שהוא צריכים לשיעיטה דשמייא, הנה צריך להיות ג"כ העניין דיהיב פרוטה לעני, שאז במדתו של הקב"ה שהיא מידה כנגד מידה נותנים לו הצלחה בהלימוד מבלי התחשב אם הוא עני או עשיר.
ובן שאי אפשר לבאר כל הדרוש בכתב, אבל תקוטי שגמ השורות הנ"ל המעתות בכמותם תשפיננה, אם יעיין בהם כפי הדרוש...
ברכה.

(אגרות קודש ח"ב אגרת ד'רמן)

על ידי לימוד תורה החסידות נעשית לו סם חיים

...ובטה למותר להעיר לדכוותי', אשר קיבלת ברכות שמיים מעיל צריכים להיות כלים רחבים מתחתת, וכל אחד השיך לתורה, הרי כלים רחבים שלו היא התורה האורוכה מניא ארץ ורחבת מניאים. ובבלבד שע"פ"י מroz"ל (שבת לא, סוף ע"א) הנה צריך להיות ערוב קב' חומטין שע"ז הוא קיים התורה שלו.

וכמובן ביוםא עב: שצורך השתדלות שיהי' באופן של זוכה נעשה לו סם חיים, ובימינו אלו הוא על ידי לימוד תורה החסידות, פנימיות התורה, זהירות בעניין תפלה, אמירות תהילים וכו', וכמרוז"ל בעירובין (סה, א) שמעתה בעי צلتא דעתה צלולה, והאריכות בזזה אף למוטר.

ברכה שיבשר טובות בקרוב.

(אגרות קודש ח"ה אגרת א'שסט)

אור של חסד דאצילות חופף עליו!

אמנם לא זוקק הי' לכסף באותה עת, אך בשמיעו מהרבי את המעללה הגדולה של גמилות חסדים, רצחה לזכות את חברו במצויה זו. נחמן ויוסוף חבריו, ששמעו מר' ישראל את דבריו הרבי, עשו אף הם כן, והיו מלאוים ולויים כל אחד מחבריו גמилות חסד.

אברהם הי' נעלמה ממדת החסד דאצילות

בעיר פולצק, הי' חסיד אחד, חנוני, איש פשוט, שהי' נושא לאדרמו"ר ה"צמ"ח-צדך", ור' ישראל ה"שנו. פעם אחת הי' בליבוואיטיש אצל ה"צמ"ח-צדך" לשבות פרשת וירא. שמער' ישראל מהרבי מאמר חסידות, בו נאמר כי אברהם אבינו הי' נדייב בגופו, בממוני ובנפשו. הרבי הביא במאמרו את מאמר הפרדס, בשם ספר הבהיר: "אמורה ממדת החסד לפני הקב"ה וכו'" והוסיף:

- אברהם אבינו, בעולם הזה, החליף בעבודתו בגמилות החסד, את ספירת החסד דאצילות. מミילא מובן כי אברהם הי' נעלמה ממדת החסד דאצילות, מפני שאם חסד דאצילות הייתה פה למטה הייתה יכולה להתחלשב בגשמיות; ואילו אברהם אבינו המשיך זאת גם בגשמיות, שזהו מכח מעלה הנשמה, בסוד בירורי הניצוצות.

ר' ישראל שמע וشنן את הדברים הטוב. את המאמר בכללו לא קלט, מלבד אותם משפטים ספורים, שנקלטו במוחו וליבו, וחזר עליהם חזר ושןן.

היו מלאוים ולויים כל אחד מחבריו גמилות חסד

באותם הימים נהוג הי', בעת שחזר חסיד מליבוואיטיש, ערכו לו החסידים קבלת פנים, והוא

לקראת שבת

מתאפסים לשמווע ממה שראה ושמע בליאוואויטש. ר' ישראל, כאשר חזר לביתו, שאלווה אליו יכול לחזור על המאמר שאמר הרבי בשבת. הוא השיב שאין יכול לחזור על כל המאמר כ"א על מספר מלילים שאותם שינן היטב. וחזר בפניהם את הדברים ההם. ולאחר מכן חזר למסחרו בדרך. בשוק היו שני חבוריו, נחמן החנוני ויוסף החנוני. החליט ר' ישראל לפנות לנחמן בבקשת גמ"ח. אמרם לא זוקק הי' לכסף באזורה עת, אך בשמעו מהרבי את המעללה הגדולה של גמilot חסדים, רצה לו כוח את חבورو במצבה זו. נחמן ויוסף חבוריו, ששמעו מר' ישראל את דברי הרבי, עשו אף הם כן, והיו מלוויים וללווים כל אחד מחבריו גמilot חסד בכל יום.

כאשר ר' ישראל חזר שנית ללייאוואויטש, יצא ה"צמח-צדק" לבית המדרש, ושאל את אחד הגבאים היכן ר' ישראל החנוני.

לא ידע gabai לענות, מאחר שלא הי' מהחסידים המפורטים. שאל gabai את חיים בער המשמש, וזה ענה לו כי הכוונה לר' ישראל החנוני, מפולוצק. ציווה הרבי ה"צמח-צדק" שייכנס אליו.

ראיתי עמוד א/or של חסר דעתיות חופף עליו!

כאשר נכנס ר' ישראל להיכל הקודש, שאל אותו הרבי על סדר עבדתו.

עונה לו ר' ישראל: קם הנני ממתרתי בשעה חמיש בבוקר, אומר תהלים, שותה תה, קווץ עציים לאח - והולך לבית המדרש להתפלל. אחר התפילה לומד אני פרק משניות, חזר לבתי, אוכל פת שחרית והולך לשוק. לעת מנהה הולך הנני לבית המדרש לתפילת מנהה, לומד עין-יעקב, מתפלל מעיריב וחזור הביתה.

שואל אותו ה"צמח-צדק" שוב: נו, וצדקה?

עונה לו: עני הנני ואני יכול לחת.

כך גלגל עמו הרבי עד אשר שמע ממנו על התנהגותו בעניין גמilot חסדים.

לאחר מכן, שאל הרבי המוהר"ש את אביו ה"צמח-צדק" – לחיותו מקרוב יותר לאביו וגם דר אותו במעונו – מה ראת בך, בר' ישראל?

עונה הרבי ה"צמח-צדק": רأיתי עמוד א/or של חסר דעתיות חופף עליו!

(תרגום מספר השיחות ה'תש"א עמ' 44 ואילך)

